

Basisopleiding - Psychotrauma voor BIG geregistreerden (i.o.)

Hieronder wordt eerst een beschrijving van de opleiding gegeven, om daarna het draaiboek van de opleiding te presenteren.

OMSCHRIJVING

Met deze opleiding die bestaat uit drie onderdelen, wordt de basis gelegd voor werken met getraumatiseerde mensen.

Deze opleiding is opgebouwd uit drie modules die samen een vijfdaagse basiscursus vormen voor BIG geregistreerden (i.o.) die zich willen laten opleiden tot psychotraumatherapeut of geïnteresseerd zijn in deze onderdelen.

Module 1 - inleiding psychotrauma - 1 dag

Deze module wordt verzorgd door drs. Patricia Dashorst (psychiater). De dag betreft een mix van kennisoverdracht en het oefenen in vaardigheden. De thema's die worden behandeld zijn:

- Prevalentie, oorzaken en reikwijdte van trauma
- Historisch perspectief en hedendaagse ontwikkelingen
- Ethische en morele dilemma's

In Module 1 komen gedragstherapeutische fases aan de orde met een percentage van 20%.

Module 2 - diagnostiek en indicatiestelling - 2 dagen

Deze module bestaat uit twee dagen van elk 6 uur. Dr. Simone de la Rie (klinisch psycholoog) en drs. Mayaris Zepeda Mendez (klinisch psycholoog) verzorgen het onderdeel diagnostiek en indicatiestelling. Op dag 2 verzorgt dr. Jackie June ter Heide (klinisch psycholoog) de training in CAPS 5.

- Na afronding van deze module beschikt de deelnemer over zowel voldoende kennis als vaardigheden om een diagnose PTSS correct te stellen.
- Kennisoverdracht vindt plaats door bespreken van de literatuur – aanreiken verdiepende presentaties – discussie en feed back
- Vaardigheidstraining vindt plaats door invullen van een levenslijn en het opstellen van een behandelplan aan de hand van eigen casuïstiek.
- Tot slot komen kennisoverdracht en vaardigheidstraining samen in de supervisies

De volgende thema's worden belicht in het kader van diagnostiek:

- Symptomen en criteria volgens DSM (IV en) 5
- Co morbiditeit – waaronder posttraumatische persoonlijkheidsverandering
- Kennis van diagnostische instrumenten
- Levensloopperspectief
- Transactioneel coping model (beschermende- en risicofactoren, complexiteit)
- Verklaringsmodellen (patiënt – coping, transcultureel)

De volgende thema's worden belicht in het kader van indicatiestelling

- Draaglast/draagkracht
- Verschillende behandelvormen – toepasbaarheid
- Behandelplan / Casusconceptualisatie

Op dag 2 worden de inhoud en psychometrische kwaliteiten van de *Clinician-Administered PTSD Scale* (CAPS-5) besproken en leren de deelnemer de CAPS-5 betrouwbaar af te nemen. De training is bestemd voor diegenen die in de klinische praktijk of in onderzoek een betrouwbare DSM-5 diagnose voor posttraumatische stressstoornis (PTSS) moeten kunnen stellen.

In Module 2 Diagnostiek komen gedragstherapeutische fases aan de orde met een percentage van 30%.

Module 5 - Stabilisatie - 2 dagen

Deze tweedaagse opleiding wordt verzorgd door dr. Patricia Dashorst (psychiater) en drs. Joke van Bokkem (Klinisch psycholoog). Op dag 1 wordt met name ingegaan op kennis. Op dag 2 staat het oefenen in vaardigheden centraal.

Na afronding heeft de deelnemer:

- Kennis van de recente ontwikkelingen, onderzoek en behandeling met betrekking tot het nut en de noodzaak van stabilisatie en is in staat in te schatten in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie nodig of gewenst is.
- Kennis van valkuilen bij het toepassen van stabilisatie. Kennis van verschillende stabilisatie technieken en de mogelijke bruikbaarheid

Na afronding kan de deelnemer:

- Inschatten of, en in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie, cq. voorbereiding nodig is en wanneer gestart kan worden met een op verwerking gerichte behandeling.
- Omgaan met eigen angst en vermijdingsgedrag voor de reacties of ontregeling van de patiënt als gevolg van de confrontatie van de patiënt met diens traumatische herinneringen.
- iemand die een traumatische ervaring heeft meegemaakt helpen om stressoren uit de omgeving te verminderen, zo nodig in samenwerking met bijvoorbeeld maatschappelijk werk.
- iemand met symptomen behorende bij een complexe vorm van traumatisering de nodige technieken aanreiken en hem leren daarvan gebruik te maken indien dit nodig is.

In Module 5 Stabilisatie komen gedragstherapeutische fases aan de orde met een percentage van 50%.

Module 1 – Inleiding psychotrauma – 1 dag

- Leerdoelen:

Het doel van deze module is om de deelnemers een algemene theoretische fundering te geven van het domein psychotrauma. De volgende thema's worden behandeld:

- Prevalentie en oorzaken
- Reikwijdte trauma
- Historisch perspectief en hedendaagse ontwikkelingen
- Ethische en morele dilemma's
- Culturele diversiteit

- Programma: inhoud en werkwijze

09.30 – 10.00 uur: Kennismaken en Programma van de dag doornemen

10.00 – 11.00 uur: Thema Prevalentie en Oorzaken

Plenaire introductie

Literatuur:

Handboek h 3 en 4

de Vries, G. J., & Olf, M. (2009). The lifetime prevalence of traumatic events and posttraumatic stress disorder in the Netherlands. *Journal of Traumatic Stress, 22*, 259-267.

Lukaschek, K., Kruse, J., Emeny, R. T., Lacruz, M. E., von Eisenhart Rothe, A., & Ladwig, K.-H. (2013). Lifetime traumatic experiences and their impact on PTSD: a general population study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 48*(4), 525–532. doi:10.1007/s00127-012-0585-7

11.00 – 11.15 uur Koffiepauze

11.15 – 12.30 uur: Thema Reikwijdte trauma

Aan de orde komen>

1 invloed van traumatiseringscontext op uitingsvorm van posttraumatische problematiek

2 risicofactoren verklaringsmodellen (biologische, cognitieve, psychodynamische visies op diagnostiek en behandeling)

- plenaire algemene introductie

- vignetten van praktijksituaties – discussie in groepen

- vignetten van praktijksituaties – discussie in groepen

literatuur:

richtlijn angststoornissen

Stöfssel en Mooren, hoofdstuk 14 27pg

Handboek, Hoofdstuk 3 en 4

Rutten, B. P. F., Hammels, C., Geschwind, N., Menne-Lothmann, C., Pishva, E., Schruers, K., ... Wichers, M. (2013). Resilience in mental health: linking psychological and neurobiological perspectives. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 128(1), 3–20.
doi:10.1111/acps.12095

12.30 – 13.30 uur: Lunch

13.30 – 14.30 uur: Historisch Perspectief en hedendaagse ontwikkelingen

Aan de orde komen>

1 DSM-III tot DSM-5

2 Ontwikkeling in behandeling – de plaats van richtlijnen

– Plenaire algemene introductie - discussie en feed back

Literatuur:

Handboek, Hoofdstuk 1 tm 3 : (43 pagina's)

Schnyder, U., Ehlers, A., Elbert, T., Foa, E., Gersons, B., Resick, P., Shapiro, F., & Cloitre, M. (2015). Psychotherapies for PTSD: what do they have in common? *European Journal of Psychotraumatology*, 6. doi:10.3402/ejpt.v6.28186

14.30 – 14.45 uur Theepauze

14.45 – 15.30 uur: Ethische en morele dilemma's

Aan de orde komen> juridische en ethische aspecten – beroepsrisico/aansprakelijkheid, asiel procedure, 'ziektewinst', false memory, dader/slachtoffer

- plenaire algemene introductie

- vignetten van praktijksituaties

literatuur:

Bloemen – politiek in de spreekkamer 5pg

Handboek H 46

15.30 – 16.00 uur: Culturele diversiteit

– plenaire algemene introductie

- vignetten van praktijksituaties

literatuur:

handboek H 7 en 16

16.00 – 16.20 uur: toets

16.20 – 16.30 uur: evaluatie van de dag

• Huiswerk/opdracht

- Zelfstudie van literatuur: 18 uur

Module 2 – Diagnostiek en Indicatiestelling

1^e dag

• Programma: inhoud en werkwijze

09.30 uur-16.30 uur

09.30 – 10.00 uur Kennismaking, leerdoelen formuleren, ervaring

10.00 – 10.25 uur Inleiding diagnostiek trauma gerelateerde klachten

Wat is trauma?

PTSS DSM IV en V

Intake (speciale anamnese, biografische anamnese, uitvragen trauma's)

10.25 – 10.30 uur Filmpje

10.30 – 10.45 uur Pauze

10.45 – 11.30 uur Oefenen in groepjes met vignetten

11.30 – 12.00 uur Plenaire terugkoppeling

12.00 – 12.30 uur Levensloopperspectief

12.30 – 13.30 uur Lunch

13.30 – 14.15 uur Oefenen in groepjes met complex getraumatiseerden

Levensfase/ co morbiditeit/doelgroepen

14.15 – 14.45 uur	Plenaire terugkoppeling
14.45 – 15.15 uur	Co morbiditeit
15.15 - 15.30 uur	Pauze
15.30 – 15.45 uur	Indicatiestelling
16.15 – 16.30 uur	Afsluiten/evaluatie

De thema's die aan de orde komen en de bijbehorende literatuur zijn:

- symptomen en criteria volgens DSM (IV en V)
- co morbiditeit – waaronder posttraumatische persoonlijkheidsverandering (literatuur: Handboek, Hoofdstuk 26 9pg; Factsheet DSM V; Stöfsl hoofdstuk 1 14pg)
- kennis van diagnostische instrumenten (literatuur: Handboek, Hoofdstuk 27 en 28 25pg)
- levenslopperspectief (literatuur: Boer, 2009; Van der Kolk, 2005)
- transactioneel coping model (beschermende- en risicofactoren, complexiteit) (literatuur: Kleber, 1992, 2003 Coping met trauma. Hoofdstuk 8 28pg)
- verklaringsmodellen (patiënt – coping, transcultureel) (literatuur: Handboek, Hoofdstuk 16 10pg)

- Verschillende behandelvormen – toepasbaarheid (literatuur: Van der Hart, 2007, Trauma. Diagnostiek en behandeling Hoofdstuk 10 10pg; richtlijnen voor traumagerichte behandeling de la Rie en Jongedijk, 41-48pg.)
- Draaglast/draagkracht

Indicatiestelling: Multidisciplinaire Richtlijn Angststoornissen, hoofdstuk 9 PTSS, 2012; ISTSS Guidelines Complex Trauma, 2012 21 pg ; Handboek, Hoofdstuk 30 7pg, De Jongh et al. Reactie op 'Complexe PTSS na vroegkinderlijk trauma: emotieregulatietraining als aanvulling op de PTSS-richtlijn'

Module 2 - 2e dag – CAPS

- Leerdoelen:
 - Aan het eind van de dag

- ben ik op de hoogte van de psychometrische kwaliteiten van de CAPS.
- kan ik met behulp van de CAPS betrouwbaar een PTSS-diagnose stellen.
- kan ik met behulp van de CAPS betrouwbaar de ernst van de PTSS bepalen.
- kan ik een verslag schrijven over de inhoud van mijn bevindingen.

- Programma: inhoud en werkwijze

9:30 – 9.45 uur	• Aanvang
9.45 – 11.00 uur	• Introductie CAPS
11:00 – 11.15 uur	Pauze
11:15 – 12.15 uur	• Oefenen CAPS afname 1 en nabespreking
12:15 – 13.15 uur	Lunch
13:15 – 14.15 uur	Oefenen CAPS afname 2 en nabespreking
14:15 – 14.30	Pauze
14:30 – 16.00 uur	• Bekijken en bespreken video's CAPS afname (toetsing)
16:00 - 16.30 uur	Evaluatie en afsluiting

Module 5 – Stabilisatie – 2 dagen

Leerdoelen:

Deze 2 daagse module bestaat uit een kennis – en vaardigheden component.

Kennis: na afronding van de module heeft de deelnemer:

- Kennis van de recente ontwikkelingen, onderzoek en behandeling met betrekking tot het nut en de noodzaak van stabilisatie en is in staat in te schatten in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie nodig of gewenst is.
- Kennis van valkuilen bij het toepassen van stabilisatie. Kennis van verschillende stabilisatie technieken en de mogelijke bruikbaarheid (wat is wanneer adequaat).

Vaardigheden: na afloop van de module kan de deelnemer:

- Inschatten of, en in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie, cq. voorbereiding nodig is en wanneer gestart kan worden met een op verwerking gerichte behandeling.

- Omgaan met eigen angst en vermijdingsgedrag voor de reacties of ontregeling van de patiënt als gevolg van de confrontatie van de patiënt met diens traumatische herinneringen.
 - iemand die een traumatische ervaring heeft meegemaakt helpen om stressoren uit de omgeving te verminderen, zo nodig in samenwerking met bijvoorbeeld maatschappelijk werk.
- Programma: inhoud en werkwijze

Dag 1: Kennis hedendaagse standpunten, research over stabilisatie

09.30 – 10.00: Kennismaken en programma uitleggen

10.00 – 11.15: introductie – PTSS symptomen en comorbiditeit;

risicofactoren en hulpbronnen, de patiënt in zijn/haar context

fasegericht evidence based behandelen (complex) trauma;

inschatten en indicatie voor stabilisatie (-fase), gebaseerd op research

11.15 – 11.30: pauze

11.30 – 12.30: Toepassing op casus, bespreking in kleine groepen

12.30 – 13.30: lunchpauze

13.30 – 14.15: Vervolg uitwerken van casuïstiek stabilisatie fase

14.15 – 15.00: Presentatie casuïstiek en bespreking

15.00 – 15.15: pauze

15.15– 16.15: Terugkoppeling en discussie

16.15 – 16.30: Evaluatie en afsluiting

Dag 2: Vaardigheden Stabilisatie

09.30 – 10.30: introductie van de dag door cursisten ahv literatuur, casuïstiek complex trauma

10.30 – 10.45: pauze

10.45 – 12.30 ahv casuïstiek en behandelplanbespreking:

Inschatten of, en in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie,

cq. voorbereiding nodig is en wanneer gestart kan worden met een op verwerking gerichte behandeling. “

Zo ja, fase stabilisatie met aandacht voor:

Omgaan met co-morbiditeit:

Oefenen vaardigheden (rollenspel) psychoeducatie en advies/systeemgesprek, omgaan met PTSS symptomen, reguleren van angstniveau

12.30 – 13.30: Lunchpauze

13.30 – 14:30 Presentatie stabilisatie technieken ahv videomateriaal

Omgaan met en reguleren van omgevingsstress &
Strategieën zelfcontrole en affectregulatie

Rol overdracht –tegenoverdracht bij getraumatiseerde patiënten

14.30 – 14.45: pauze

14.45 - 15.45: ahv. casuïstiek oefenen stabilisatietechnieken, en overdracht, tegenoverdracht

15.45 – 16.15: plenaire nabespreking; terugkoppeling en discussie,

16.15 – 16.30: Evaluatie en afsluiting

Toetsing

Module 1 Inleiding Psychotrauma

De aard en wijze van toetsing

De module heeft betrekking op kennis en deze kennis wordt getoetst middels een schriftelijk examen over de basisliteratuur (en aanvullende literatuur) en hetgeen besproken is in de cursus / werkgroep.

Het examen moet met een voldoende worden afgerond. Indien dit niet het geval is, zal een vervangend examen moeten worden gedaan.

Deelname aan de gehele dag is verplicht om het certificaat te verkrijgen.

Module 2 Dag 1 -Diagnose en indicatie stelling

De aard en wijze van toetsing

De kennis wordt getoetst middels actieve deelname in de oefeningen, inbreng van gelezen stukken en eigen casuïstiek alsook de eindopdracht, namelijk het maken van een schriftelijke casusconceptualisatie.

Als de schriftelijke eindopdracht onvoldoende is, zal een nieuwe opdracht moeten worden gemaakt. Pas als deze voldoende is gemaakt, kan de deelnemer accreditaties ontvangen.

De deelnemer moet in principe de gehele dag aanwezig zijn geweest om de punten te behalen. Is dit niet het geval, dan kan de docent besluiten tot een vervangende opdracht. Dit kan alleen wanneer de deelnemer meer dan 90% van de tijd aanwezig was. Wordt de vervangende opdracht onvoldoende gemaakt, dan zal de deelnemer geen accreditatie verkrijgen.

Module 2 Dag 2 – CAPS 5

De aard en wijze van toetsing

Schriftelijke rapportage waarin het geleerde gebruikt wordt.

Aan eind van de training bekijken en scoren van een opgenomen CAPS-interview.

Module 5 Stabilisatie

De aard en wijze van toetsing

De kennis wordt getoetst met een afsluitend examen over de leerstof en de vaardigheden.

Gedurende de hele opleiding worden de vaardigheden van de deelnemers getraind en krijgen ze hier feedback op.

Als de schriftelijke toets onvoldoende is, zal een nieuwe toets moeten worden gemaakt.

Pas als deze voldoende is gemaakt, krijgt de deelnemer zijn punten en certificaat.

De deelnemer moet in principe minimaal 90% van de tijd aanwezig zijn geweest om de punten te behalen. Is dit niet het geval, dan zal de docent besluiten tot het laten maken van een vervangende opdracht. Wordt de vervangende opdracht onvoldoende gemaakt, dan zal de deelnemer geen accreditatie verkrijgen.

Zelfstudie

Module 1: Inleiding Psychotrauma

Zelfstudie: 18 uur

Module 2: Diagnostiek en indicatiestelling

Zelfstudie: 12 uur

CAPS training:

Zelfstudie 4 uur

Module 5: Stabilisatie-

Zelfstudie: 6 uur

TOTAAL zelfstudie : 42 uur